

TŰZVÉDELEM – TŰZOLTÓ SZERVEZETEK

A tűzoltási, műszaki mentési feladatokat közvetlenül végző, vagy abban közreműködő szervezetek:

- a hivatásos tűzoltó parancsnokság: tűzoltási és műszaki mentési, tűz-megelőzési feladatok elvégzésére létrehozott, önálló működési területtel rendelkező hivatásos tűzoltóság;
- A katasztrófa- védelmi őrs: a hivatásos tűzoltóság elsődleges tűzoltási és műszaki mentési, tűz-megelőzési feladatok elvégzésére létrehozott szervezeti egysége;
- Az önkormányzati tűzoltó parancsnokság: tűzoltási és műszaki mentési feladatok elvégzésére létrehozott, önálló működési területtel nem rendelkező önkéntes tűzoltóság;
- A létesítményi tűzoltó parancsnokság: tűzoltási és műszaki mentési feladatok elvégzésére, gazdálkodó szervezet által létrehozott, önálló működési területtel nem rendelkező tűzoltóság;
- Az önkéntes tűzoltó egyesület: a székhelye szerinti településen tűzoltási műszaki mentési feladatokban közreműködő egyesület.

A [T/12615.](#) számú, az egyes törvényeknek a katasztrófák elleni védekezés hatékonyságának növelésével összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat az átalakított tűzvédelmi rendszer tapasztalatai alapján pontosítja – többek között – az önkéntes tűzoltó egyesületek fogalmát; megteremtve számukra egyidejűleg az önálló beavatkozás lehetőségét is.

A rendszerváltást követően kialakult, és a 2011. december 31-ig életben lévő, törvényileg teljességében szabályozott tűzvédelmi rendszer 1996-tól volt érvényben. Ekkorra zajlott le az állami tűzoltóságok önkormányzati kézbe adása, és született meg a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló [1996. évi XXXI. törvény](#), valamint az annak végrehajtásához kapcsolódó jogszabályi környezet. Mindezek alapján 2011 végéig Magyarország mentő tűzvédelmét a **hivatásos önkormányzati tűzoltóságok**, az **önkéntes köztestületi tűzoltóságok**, valamint a külön megállapodásban rögzített működési területeken a **létesítményi tűzoltóságok** látták el, egyes **önkéntes tűzoltó egyesületek** közreműködő segítségével. Annak érdekében, hogy a tűzoltó szervezetek között biztosíthatóvá váljon az irányítási, az ellenőrzési, felügyeleti és finanszírozási rendszer hatékonysága, az Országgyűlés a tűzvédelem területét állami kézbe vette, és egy integrált hatóság alá rendelte. **2012. január 1-jén** hatályba lépett [2011. évi CXXVIII. törvény](#) a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, és **megalakult az egységes állami katasztrófavédelmi szervezet**.

A törvény egyértelműen kinyilvánítja, hogy a tűzoltás és a műszaki mentés **állami feladat**, ezért 2012. január 1. napjával a korábban az önkormányzati szektorhoz tartozó 111 Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság állami Hivatásos Tűzoltósággá alakult át. A korábbi Fővárosi Tűzoltóparancsnokságból 2012. január 1-jével létrejött a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság, melybe 2012. március 31-ével a Repülőtéri Hivatásos Tűzoltóság is beolvadt. A szervezeti integráció eredményeként a katasztrófavédelem korábbi 1 800 fős szervezete közel 12 000 fős szervezetté alakult át.

Ma az ország teljes területét a hivatásos tűzoltóságok védik. Ezen belül az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóságok vonulási területtel rendelkeznek. A tűzoltóságok tűzvédelmi tevékenységét segítik még a szaktevékenységet vállaló önkéntes tűzoltó egyesületek is. Ezen egyesületek munkája létfontosságú, főként azon területek védelmében, melyek a hivatásos tűzoltók által csak 25 perc, vagy a feletti idő alatt érhetők el. A törvényjavaslat egyik lényegi célja, hogy egyes önkéntes tűzoltó egyesületek ne pusztán közreműködőként, hanem önállóan is végezzenek műszaki mentési, illetve tűzoltói feladatokat, ezzel is segítve azon fehér foltnak minősülő területek védelmét, melyek nem kerülnek be az elérni kívánt 15 perces vonulási időkeretbe.

A HÍVATÁSOS TŰZOLTÓSÁGOK

A 2012-ben életbe lépett változások alapján a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság irányítja a megyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóságokat, valamint e területi szervek útján a helyi katasztrófavédelmi ki- rendeltségeket. A tűzvédelmi hatósági tevé- kenység első szintjét is jelentő katasztrófavédel- mi ki- rendeltségek alá- rendeltségébe tartoznak a tűzvédelem feladatait helyi szinten ellátó hiva- tásos tűzoltóparancs- nokságok és az azok ré- szét képező katasztrófa- védelmi őrsök.

A tűzvédelmi törvény alapján a hivatásos tűzoltóság

- tűzoltási és műszaki mentési tevékenysé- get végez;
- közreműködik közvetlen tűz- és robbanásveszély esetén a biztonsá- gi intézkedések végrehajtásában;
- állandó készenléti jellegű szolgálatot tart;
- a Kormány által rendeletben meghatáro- zott tűzvédelmi hatósági feladatokat lát el;
- székhelyén az önkormányzat kérésére közreműködik egyes, speciális felkészült- séget vagy eszközöket igénylő, a középü- letek biztonságos üzemeltetését szolgáló feladatok ellátásában;
- ellenőrzi az önkormányzati tűzoltóság, a létesítményi tűzoltóság és a tűzoltói szak- feladatokat ellátó önkéntes tűzoltó egye- sület tevékenységét.

Ma országosan 96 készenléti szolgálatot is ellátó hivatásos tűzoltóság működik. A [39/2011. \(XI. 15.\) BM rendelet](#) előírja, hogy a hivatásos állománynak a riasztás beérkezését

követően két perc áll rendelkezésére, hogy a laktanyát elhagyja, és megkezdje a helyszínre a vonulást. A vonulási időt tekintve azonban általánosan elfogadott vélemény, hogy a lakos- sághoz a magyar tűzoltó erők mérhető átlagos vonulási ideje – ami a jelzéstől a helyszínre történő kiérkezésig tart – elmarad az [Európai Unió tagállamainak 15 perces átlagától](#).

2011-ben 38 406 tűzesethez vonul- tak ki tűzoltók

Ebből:

- szabad területen: 15 367
- épített környezetben: 10 147
- közlekedési területen: 2922
- téves jelzés: 9970

2011-ben a tűzoltók 31 243 esetben vonultak műszaki mentésre

Ebből:

- technikai jellegű: 6648
- vegyi jellegű: 954
- egyéb: 20 613

A parancsnokságok Műve- letirányítási Terveiből ki- olvasható, hogy mely tele- pülések azok, amelyek jelenleg 25 perces vonulási időn túl érhetők csak el. Komjáthy László, az NKE adjunktusának [2013-as tanulmánya](#) alapján példa- ként említhető Borsod- Abaúj-Zemplén megye, melynek területén kilenc hivatásos tűzoltóság 360 település biztonságáért felelős. Ezek között 177 település átlagosan 24 perc alatt, 34 település 25 per- cen kívül, több település pedig 40 perc felett érhető csak

el. Ezek a területek a tűzvédelem szempontjából „fehér foltoknak” számítanak. A fehér foltok felszámolása érdekében a kormányzat és a ka- tasztrófavédelmi vezetés 2012-ben elindította az Őrsprogramot.

AZ ŐRSPROGRAM

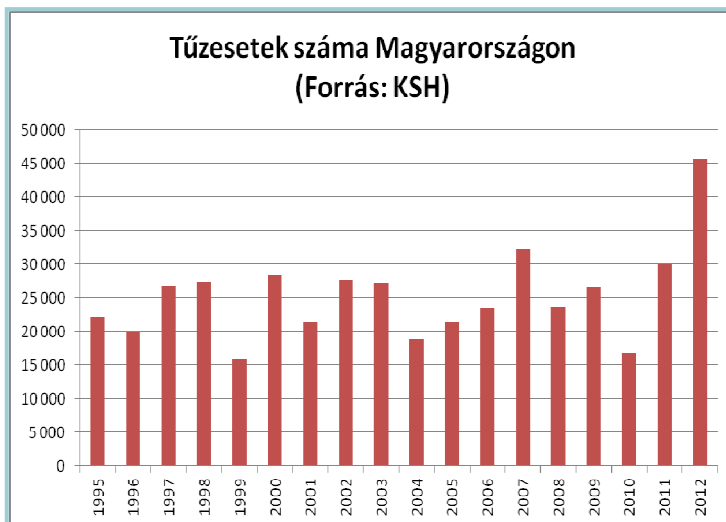
A [program](#) lényege, hogy a hivatásos tűzoltó- ságok a székhelyüktől távol lévő települése- ken tűzoltó őrsök létrehozásával biztosítják a kárhelyszínre időben történő kiérkezést. A tűzoltóőrsök kihelyezése egy gépjárműfecsk- endő, és fél vagy egy (4-6 fő) raj kíséretében történik. Az egységek telepítési helyének ki- alakításánál a hivatásos tűzoltóságok vonulási száma, az önkormányzati tűzoltóságok és egyes önkéntes egyesületek távolsága és más szempontok mellett a települések tűzvédelmi besorolását is számításba veszik.

2012-ben 18, 2013 januárjától pedig további 5 órs kezdte meg a működését. A 2014-ig elérendő cél összesen 65 tűzoltóórs kihelyezése. Jelenleg azonban a készenléti szolgálatot is ellátó hivatásos tűzoltóságok még a tűzoltó órsök fenn tartásával sem tudják 15 perc alatt

elérni a működési területeik legtávolabbi pontjait. **Ezen területek tűzvédelmében rendkívül fontos szerepük van az önkormányzati, a létesítményi és az önkéntes tűzoltó egyesületeknek.** A katasztrófavédelem szándéka, hogy 2014 végére Magyarország lakosságának 99,49 százalékához 25 percen belül kiérkezzenek az első beavatkozó egységek, az emberek több mint 70 százalékán pedig 10 percen belül segítsenek.

AZ ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK

Az önkormányzati önkéntes tűzoltóságok létesítéséről, működésük feltételeiről és feladataikról szóló [239/2011. \(XI.18.\) Korm. rendelet](#) szerint az önkormányzatok fenntarthatnak önkormányzati tűzoltóságot. Ezek az **önkéntes tűzoltóságok** a tűzoltási és műszaki mentési célokra folyamatosan igénybe vehető készenléti szolgálat ellátása, valamint a közvetlen tűz- és robbanásveszély esetén követendő biztonsági intézkedések végrehajtásában való közreműködés céljából együttműködési megállapodást kötve az illetékes hivatásos tűzoltó parancsnoksággal, hatékonyabban képesek ellátni az adott terület védelmi feladatait. Lényegi különbség azonban, hogy míg az 1996. évi XXXI. törvény alapján a hivatásos tűzoltó parancsnokság rendelkezik működési területtel, az önkéntes önkormányzati csak azon belüli vonulási területtel rendelkezik. **Ma Magyarországon 68 önkormányzati**

önkéntes tűzoltóság működik. Vonulási területükön a riasztástól számított nyolc percen belül megkezdik a vonulást. Így a tűzoltási feladat a hivatásos tűzoltók nélkül is megkezdhetővé válik. Az önkormányzati tűzoltóságok számára 2012-ben a köz-

ponti költségvetés 2,000 millió forint fedezetet biztosított.

A LÉTESÍTMÉNYI TŰZOLTÓSÁGOK

Magyarországon **2012-ben 106 létesítményi tűzoltóság működött, és 2012 augusztusáig 704 esetben avatkoztak be.** A létesítményi tűzoltóságok gazdálkodó szervezetek által létrehozott magán tűzoltóságok. Önálló működési területtel az önkormányzati tűzoltóságokhoz hasonlóan nem rendelkeznek, de a hivatásos tűzoltóparancsnokságokkal kötött megállapodások szerint azok működési területén vonulási területtel rendelkezhetnek. Elsődleges feladatuk azonban az adott létesítmény területén belül ellátandó tűzvédelem. Ennek kapcsán biztonságtechnikai Működésüket a 239/2011. (XI. 18.) Korm. rendelet szabályozza. E rendelet szerint meghatározott készenléti létszámú létesítményi tűzoltóságot köteles működtetni az a gazdálkodó szerv, amelynek létesítményében a tűzszakasz alapterület és a tűzterhelés az ott meghatározott értéket meghaladja.

AZ ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLETEK

A jelentős történeti hagyománnyal rendelkező Önkéntes Tűzoltó Egyesületek a hatályos jogszabályok értelmében nem tartoznak közvetlenül a tűzoltóság fogalomkörébe.

A jelenlegi szabályozás szerint az önkéntes tűzoltó egyesület a székelye szerinti településen működik, mint tűzoltási és műszaki mentési feladatokban közreműködő társadalmi egyesület. Nem rendelkezik sem működési területtel, sem tűzoltási vezetői engedéllyel, melynek következtében **csak a hivatásos állomány jelenlétében működhet közre a beavatkozási munkálatokban.** Szakmai tevékenységét az illetékes megyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság és a hivatásos tűzoltóság ellenőrzi.

A BM OKF Tűzvédelmi Tanácsadó Testületének 2010 végén készült [jelentése](#) alapján „**az önkéntes tűzoltó egyesületek helyzete a legrosszabb a szakmán belül.**” Felszereléseik hiányosak, nem megfelelőek. Ennek megoldására a jelentés szerint a jelenlegi finanszírozási rendszer keretében nincs lehetőségük. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság keretéből évente, pályázati úton nyújtott támogatások egyik követelménye, hogy a tűzoltó egyesület támogatói szerződést kössön a hivatásos tűzoltóparancsnokság működési területén végzendő feladatok ellátására. A rögzített szerződések száma szerint **ma országosan 315 ilyen egyesület létezik,** és

Ma a 25 km-es vonulási idővel érintett települések 5 km-es körzetében 347, az ellátatlan területeken pedig 127 önkéntes tűzoltó egyesület működik.

2011-ben **2861 esetben vonultak** ki káresemény helyszínére. A nyilvántartások szerint közel 800 önkéntes egyesület létezik ma Magyarországon, azonban a támogatási pályázatokon átlagosan csak 300 egyesület vesz részt évente.

Az OKF az egyesületek működésére, az önkéntes tűzoltók oktatására és képzésére, a technikai- és védőeszköz ellátásuk javítására:

- 2008-ban 112 millió forintot 333;
- 2009-ben 122,6 millió forintot 297;
- 2010-ben 120 millió forintot 286;
- 2011-ben 120 millió forintot 315;
- 2012-ben 120 millió forintot 315 önkéntes egyesület között osztott szét.

A tűzvédelem és a tűzoltóság jövőjét kijelölő, a fehér foltok felszámolását célzó [katasztrófavédelmi koncepciók](#) azonban az eddiginél lényegesen nagyobb szerepet szánnak a helyi védelmi szerveződéseknek és ezek körében a tűzoltó egyesületeknek. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság adatai szerint ma a 25 km-es vonulási idővel érintett települések 5 km-es körzetében 347, az ellátatlan területeken pedig 127 önkéntes tűzoltó egyesület működik.

Források:

- [1996. évi XXXI.](#) törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- [239/2011. \(XI. 18.\)](#) Korm. rendelet az önkormányzati és létesítményi tűzoltóságokra, valamint a hivatásos tűzoltóság, önkormányzati tűzoltóság és önkéntes tűzoltó egyesület fenntartásához ...
- [39/2011. \(XI. 15.\) BM](#) rendelet a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének általános szabályairól
- Bérczi László: A tűzvédelem a katasztrófavédelem rendszerében – Új Magyar Közigazgatás, 2012. június
- Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság [honlapja](#)

Készítette: Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült. A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be. Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.